

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

10 januari 2002

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Mieke Van Hecke,
de heren Jo Vermeulen, Marino Keulen en Dany Vandenbossche en mevrouw Margriet Hermans –
betreffende de toegankelijkheid van begijnhoven**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Mieke Van Hecke,
de heren Luc Martens en Jan Laurys, mevrouw Veerle Heeren en de heer Bart De Smet –
betreffende de toegankelijkheid van begijnhoven**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport
uitgebracht door de heer Cis Schepens**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jos Stassen.

Vaste leden :

de heren Carl Decaluwe, Bart De Smet, Eddy Schuermans,
mevrouw Mieke Van Hecke ;

de heren Frans De Cock, Peter Gysbrechts, Marino Keulen,
Cis Schepens ;

de heer Wilfried Aers, mevrouw Niki De Gryze, de heer
Miel Verrijken ;

de heren Chokri Mahassine, Dany Vandenbossche ;

de heer Jos Stassen ;

mevrouw Margriet Hermans.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heer Luc Martens,
mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Gilbert
Vanleenhove ;

de heren André Denys, Jacques Devolder, Jacques
Laverge, Paul Wille ;

mevrouw Marijke Dillen, de heren Pieter Huybrechts, Felix
Strackx ;

de heren Peter De Ridder, André Van Nieuwkerke ;

de heer Jo Vermeulen ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

957 (2001-2002)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

Zie ook :

826 (2001-2002)

– Nr. 1 : Voorstel van resolutie

INHOUD

Blz.

1. Vergadering van dinsdag 4 december 2001 op basis van het voorstel van resolutie	
Stuk 826 (2001-2002) – Nr. 1	4
– Toelichting van het voorstel van resolutie door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen	4
– Verzoek tot het organiseren van een hoorzitting op basis van artikel 31, punt 2 b) van het Reglement	4
2. Vergadering van donderdag 13 december 2001	5
– Indienen van een nieuw voorstel van resolutie (Stuk 957 (2001-2002) – Nr. 1	5
– Intrekken van het voorstel van resolutie Stuk 826 (2001-2002) – Nr. 1	5
– Verderzetten van de bespreking op basis van Stuk 957 (2001-2002) – Nr. 1	5
3. Stemming	6

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Cultuur, Media en Sport vergaderde op dinsdag 4 en donderdag 13 december 2001 over het voorstel van resolutie betreffende de toegankelijkheid van begijnhoven.

Aanvankelijk werd de bespreking op 4 november 2001 aangevat op basis van het voorstel van resolutie Stuk 826 (2001-2002) – Nr. 1 betreffende de toegankelijkheid van begijnhoven, van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Luc Martens en Jan Laurys, mevrouw Veerle Heeren en de heer Bart De Smet.

Tijdens de bespreking op 13 december 2001 werd stuk 826 ingetrokken en vervangen door voorliggend voorstel van resolutie, Stuk 957 (2001-2002) – Nr. 1, dat unaniem werd aangenomen.

1. Vergadering van dinsdag 4 december 2001 op basis van het voorstel van resolutie Stuk 826 (2001-2002) – Nr. 1

– *Toelichting van het voorstel van resolutie door mevrouw Riet Van Cleuvenbergen*

Begijnhoven zijn een typisch product van het Vlaamse culturele erfgoed, aldus mevrouw Riet Van Cleuvenbergen. Ze zijn als dusdanig erkend door de Unesco, mede om de toegankelijkheid ervan te verbeteren. Maar daar wringt het schoentje. Vaak is er discussie omtrent enerzijds de zuivere historische bescherming van gebouwen en anderzijds de restauratie met toegevingen t.a.v. de functies die het gebouw te vervullen heeft in de hedendaagse maatschappij. In heel veel steden en gemeenten zijn beide elementen mooi geïntegreerd. De spreker meent dat dit compromis ook voor de restauratie van begijnhoven moet gerealiseerd worden. Vlaanderen heeft al heel wat stappen gezet op het vlak van toegankelijkheid. Via de begroting subsidieert het Vlaams Parlement trouwens toegankelijkheidsbureaus, die de commissie zouden kunnen adviseren. De minister van Toerisme subsidieert ook logiesverstrekkende bedrijven. Mevrouw Van Cleuvenbergen pleit dan ook voor het aanwenden van deze stimuli om de projecten in verband met het toegankelijker maken van begijnhoven open te trekken. Ze wijst er wel op dat begijnhoven allemaal zeer verschillend zijn op het vlak van onder meer de bestrating en de toegankelijkheid. Dat houdt in dat men niet zomaar een regel kan opleggen, maar dat men voor elk begijnhof apart de situatie moet bekijken.

Ook de eigendomsrechten van begijnhoven kunnen zeer uiteenlopen. Sommige begijnhoven zijn eigendom van een OCMW, andere zijn privé-eigendom. De straten zijn dan weer eigendom van de gemeente. De bescherming van een begijnhof slaat echter op het geheel en daar hoort ook de bestrating bij.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen pleit concreet voor een onderzoek over de fysieke toegankelijkheid voor mensen met een motorische, visuele of auditieve handicap, zeker in de door Unesco beschermde begijnhoven.

Ten tweede moeten er voorstellen uitgewerkt worden op maat van elk begijnhof om de maximale toegankelijkheid voor mensen met een of andere handicap te garanderen.

Ten derde vraagt ze dat er een subsidiesysteem ingevoerd wordt om de toegankelijkheid van de door de Unesco erkende begijnhoven te verhogen voor mensen met een handicap.

De spreker pleit ervoor om een systeem uit te werken waardoor monumenten die toegankelijk zijn voor mensen met een handicap, erkend kunnen worden en herkenbaar zijn voor het publiek. Ze verwijst naar het stappenplan dat minister Landuyt gebruikt heeft voor het toerisme. Eerst werd een opdracht gegeven aan toegankelijkheidsbureaus om te onderzoeken wat de stand van zaken is en welke normen moeten gehaald worden. Ook werd onderzocht of er financiële stimuli kunnen worden gegeven. Daarnaast wordt ook nadruk gelegd op sensibilisering, waardoor mensen spontaan rekening houden met de toegankelijkheid bij bouwen of verbouwingen. Dat is goedkoper dan achteraf nog aanpassingen te moeten doen. Ten slotte wordt ook bij de vorming van gidsen aandacht besteed aan een goede toegankelijkheid.

De spreker merkt tenslotte op dat zij concreet geïnspireerd werd door de reacties van een aantal gidsen, onder meer in het begijnhof van Diest, die er regelmatig mee geconfronteerd worden dat een aantal mensen niet overal terechtkunnen.

– *Verzoek tot het organiseren van een hoorzitting op basis van artikel 31, punt 2 b) van het Reglement*

De heer Miel Verrijken stelt dat de begijnen de enige Vlaamse orde zijn met eigendomsrecht op de begijnhoven. Hij stelt voor dat de commissie eerst en vooral advies vraagt van het hoofd van de begijnenorde. De regels van de religieuze orde moeten

immers geëerbiedigd worden. Zo wordt in het Antwerpse begijnhof uitdrukkelijk gevraagd dat mannen het begijnhof ten laatste om 17 uur en in de winter om 16 uur verlaten. Hij geeft ook het voorbeeld van La grande Chartreuse van de Karthuizers, dat erkend is als een wereldmonument. Dit is slechts twee uur per dag toegankelijk voor het publiek om de gezangen niet te verstoren. Het is immers niet omdat het een cultuurmonument is, dat de wetgever aan de orde regels mag opleggen. Het gaat uiteindelijk om de scheiding tussen kerk en staat. Een orde bepaalt naar eigen goedvinden hoe ze haar kloosterlingen beschermt, zeker 's nachts als het om een vrouwelijke orde gaat.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen merkt op dat begijnen niet altijd een kloosterorde vormen. Begijnhoven in de middeleeuwen waren dat in geen geval. Toen gingen vrouwen om spirituele en economische redenen samenwonen. Het betrof eigenlijk vrij feministische groepen. De begijnhoven zijn als middeleeuwse monumenten beschermd omdat ze een dergelijke site zijn. Het gaat niet om de interne regels, maar wel om de bestrating van begijnhoven die nu ook open zijn voor het publiek. Ze vindt de argumentatie van de heer Verrijken dan ook niet terecht. Alle begijnen (zeker de oudere) zullen tevreden zijn met een betere bestrating.

De heer Verrijken erkent dat de wegen van alle begijnhoven inderdaad moeilijk begaanbaar zijn. De kasseien liggen bol omdat er geen plassen zouden ontstaan. Dat is een oude traditie. Hij merkt ook op dat niet alle begijnhoven geklasseerd zijn. In Antwerpen heeft het bisdom beslist om bepaalde huizen te verkopen omdat er te weinig begijnen waren. Daar delen begijnen hun gemeenschap dus met mensen die niet aan de orde onderworpen zijn.

De heer Jo Vermeulen merkt op dat het gaat om de vraag of men de toegankelijkheid van begijnhoven kan verbeteren, en niet of men daarmee al dan niet kan ingrijpen in het leven van de begijnen.

Ter stemming voorgelegd wordt het voorstel van de heer Miel Verrijken tot het organiseren van een hoorzitting op basis van artikel 31, punt 2 b) van het Reglement verworpen met twee stemmen tegen vijf.

2. Vergadering van donderdag 13 december 2001

- *Indienen van een nieuw voorstel van resolutie (Stuk 957 (2001-2002) – Nr. 1)*

De heer Dany Vandenbossche deelt mee dat een nieuw voorstel van resolutie werd ingediend dat beter tegemoet komt aan de zorg voor het integreren van de toegankelijkheidsmaatregelen in de beschermde monumenten. Het nieuwe voorstel van resolutie wijkt dan ook af van het vorige voorstel van resolutie in punt 2° van het beschikkende gedeelte, waar de woorden "een maximale toegankelijkheid" werden vervangen door "een zo goed mogelijke toegankelijkheid".

- *Intrekken van het voorstel van resolutie Stuk 826 (2001-2002) – Nr. 1*

Mevrouw Mieke Van Hecke dankt de meerderheidspartijen dat zij de noden erkennen die werden geformuleerd in het voorstel van resolutie Stuk 826 (2001-2002) – Nr. 1 betreffende de toegankelijkheid van begijnhoven. Het nieuw ingediende voorstel van resolutie nr. 957 komt hier in grote mate aan tegemoet. Zij kondigt aan dat het voorstel van resolutie nr. 826 wordt ingetrokken.

- *Verderzetten van de bespreking op basis van Stuk 957 (2001-2002) – Nr. 1*

Mevrouw Mieke Van Hecke roept de regering op om snel maatregelen te nemen tot het bevorderen van de toegankelijkheid van begijnhoven voor mensen met een handicap, mede in het belang van de toeristische sector.

Mevrouw Niki De Gryze benadrukt dat in geen geval mag worden geraakt aan de typische kasseibestrating van de begijnhoven.

Mevrouw Mieke Van Hecke merkt op dat het aan de regering toekomt om de praktische modaliteiten verder uit te werken. Toch moeten de typische omgevingsfactoren van elk begijnhof inderdaad zo goed mogelijk worden gerespecteerd. Binnen dit kader moet creatief worden gezocht naar oplossingen inzake de doelstellingen die in de resolutie worden voorgesteld.

De heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid, is het eens met de invalshoek van het voorstel van resolutie. Wel is het zo dat er geen sprake kan zijn van roekeloze aanpassingen die de ziel van de erkende monumenten aantast. De Mexicaanse tempels werden bijvoorbeeld ook erkend als werelderfgoed, maar wie ze wil beklimmen moet de eindeloze trappen wel zelf bestijgen. Vandaar dat de formulering in het voorstel van resolutie als "een zo goed mogelijke toegankelijkheid" een belangrijke verbetering is.

De minister zal over de te nemen maatregelen betreffende de toegankelijkheid van begijnhoven overleg plegen met mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen. Wel moet voor elk begijnhof apart worden onderzocht op welke wijze de toegankelijkheid kan worden verhoogd met respect voor het monument. Eventueel kan de graad van toegankelijkheid via een speciaal label worden aangeduid. Bij nieuwe projecten zal zonder twijfel aandacht worden geschonken aan de toegankelijkheid. Bij reeds gerealiseerde projecten zal moeten worden onderzocht of eventuele verbeteringen inzake toegankelijkheid kunnen worden aangebracht.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie betreffende de toegankelijkheid van begijnhoven (Stuk 957 (2001-2002) – Nr. 1) wordt unaniem aangenomen met 8 stemmen.

De verslaggever,
Cis SCHEPENS

De voorzitter,
Jos STASSEN
